

Behandling med capecitabin og stråler ved kræft i endetarmen

Denne skriftlige information er et supplement til vores mundtlige information om behandlingen. Her får du oplysninger om kemoterapi og stråleterapi ved kræft i endetarmen.

Kræft i endetarmen kan behandles med kombinationen af kemoterapi og stråler med henblik på at gøre dig rask og dermed undgå operation.

Du kan bruge denne information til at få overblik over den behandling, vi anbefaler. Dine pårørende kan også have glæde af at læse informationen for bedre at kunne støtte dig i dine overvejelser.

SÅDAN FOREGÅR BEHANDLINGEN

Vi vil give strålebehandling mod kræftknuden samtidig med, at vi giver kemoterapi:

- **Strålebehandling.** Strålebehandlingen gives med 1 behandling om dagen i 28 dage. Du skal altså behandles alle hverdage over et stræk på næsten 6 uger. Der er afsat 15 minutter til dig hver dag til strålebehandlingen.
- **Kemoterapi med capecitabin.** Du skal tage tabletter med capecitabin 2 gange om dagen på alle de dage, hvor du modtager stråler. (Det vil sige, at du ikke skal tage tabletter i weekenden.) Capecitabin-tabletterne skal indtages morgen og aften i forbindelse med et måltid.

CT- og MR-skanning inden behandling

For at vi kan planlægge og udføre din strålebehandling bedst muligt, er det nødvendigt, at du gennemfører en ny CT-skanning og oftest også en MR-skanning.

I forbindelse med CT-skanningen, får du tegnet streger på huden og sat små klistermærker på. Streger og klistermærker bruger vi til at lejre dig til strålebehandlingen. Det er vigtigt, at de ikke forsvinder under behandlingsforløbet. Stregerne

forsvinder ikke ved brusebad, men kan forsvinde, hvis du smører området med creme.

Blodprøve hver uge

Under behandlingen skal du have taget blodprøver en gang om ugen, så vi kan sikre os, at du tåler behandlingen. Vi stopper behandlingen, hvis du får uacceptable bivirkninger.

Samtale med sygeplejerske ved hver behandling

Under forløbet med de 28 dages strålebehandling har du mulighed for at tale med en sygeplejerske hver dag. Sygeplejersken vil spørge dig til, om du oplever bivirkninger ved behandlingen.

Samtale med læge hver tirsdag

Vi har planlagt en kort lægesamtale hver tirsdag. Her bliver du spurgt til bivirkninger ved kemotabletterne og strålebehandlingen, og vi vil sikre os, at din almene tilstand og dine blodprøver er i orden. Du vil få lejlighed til at drøfte eventuelle problemer i forbindelse med din sygdom og behandling.

I forbindelse med den sidste lægesamtale henviser vi dig til den kirurgiske afdeling, hvorfra du bliver indkaldt til nye skanninger cirka 6 uger efter afsluttet strålebehandling og første kontrol cirka 8-10 uger efter, at stråle- og kemobehandlingen er afsluttet.

SÅDAN FORBEREDER DU DIG

Tøm blæren lige inden hver behandling

Det har betydning ved behandlingen, at din blære ikke er fyldt. Gå derfor på toilettet og lad vandet lige inden strålebehandlingen, så blæren er tømt.

BIVIRKNINGER

Kemoterapi påvirker ikke kun kræftcellerne, men også kroppens raske celler. Den påvirkning betyder, at der kan forekomme bivirkninger. Vi forventer ikke at se alle bivirkninger hos dig, og vi kan ikke på forhånd udelukke andre bivirkninger end dem, der er nævnt herunder.

De fleste patienter oplever ikke væsentlige bivirkninger i starten af behandlingen. Bivirkningerne tager til efterhånden og vil oftest først kulminere cirka 2 uger efter endt strålebehandling. Herefter vil bivirkningerne hurtigt aftage.

Bliver bivirkningerne fra behandlingen for voldsomme, vil vi afslutte kemoterapien og prioritere, at du gennemfører strålebehandling.

Hyppe bivirkninger ved kombineret kemoterapi og strålebehandling

- **Træthed.** Du vil kunne opleve en betydelig træthed og et behov for at sænke tempoet. Hvis du arbejder, kan du få behov for at være sygemeldt helt eller delvist i de måneder, hvor du får behandling.
- **Nedsat appetit.** Din behandling kan medføre, at du har mindre appetit. Du kan få råd og vejledning af lægen, sygeplejersken og diætisten i ambulatoriet.
- **Diarré.** Du kan få diarré på grund af både kemoterapi og strålebehandling. Vi giver dig information om, hvordan du skal forholde dig i tilfælde af diarré.
- **Blære.** Strålebehandlingen kan genere slimhinden i blæren. Disse gener kan vise sig som hyppigere vandladning, eventuelt svie ved vandladning og øget vandladningstrang. Det er vigtigt, at du drikker 1½-2 liter væske i døgnet, så din urin ikke bliver for koncentreret.
- **Hudgener.** Behandlingen kan medføre, at huden i det bestrålede område bliver rød, irriteret og kløende. Det kan fx være huden mellem balderne, omkring endetarmsåbningen, mellemkødet og for kvinders vedkommende skamlæberne og slimhinden i skeden. Generne kan lindres med creme, så spørg i afdelingen ved behov. Vi råder

dig til at undgå karbad, svømmehal og havbad, så længe du er i strålebehandlingsforløb. Undgå solbadning og solarium på det behandlede område i op til 1 år efter endt strålebehandling for at undgå pigmentforandringer.

Sjældne bivirkninger ved kombineret kemoterapi og strålebehandling

- **Påvirkning af huden.** Huden, især på dine hænder og fødder, kan blive tør, rød, revne og skalle af. Det kan du forebygge ved at anvende en uparfumeret, fed creme.
- **Hårtab.** Behandlingen kan medføre, at hårvæksten forsvinder i de bestrålede områder. Det kan være permanent, men behøver ikke at være det.
- **Kvalme og opkastning.** I forbindelse med behandlingen kan du få kvalme og kaste op. Disse gener kan forebygges og behandles med kvalmestillende medicin.
- **Påvirkning af slimhinden i munden.** Irritation af slimhinder i mund og svælg kan vise sig som fx tørhed, små sår, blister, hvide belægninger samt svie og ubehag ved indtagelse af stærke madvarer. Generne kan lindres med medicin.
- **Blodmangel, infektion og blødning.** Kemoterapi nedsætter knoglemarvens produktion af blodceller. Det kan give blodmangel, infektion og blødning. Blodmangel kan vise sig ved træthed, svimmelhed, åndenød og hjertebanken. Infektioner kan vise sig ved feber højere end 38,5 grader. Blødning kan vise sig ved fx næseblod, blødning fra tandkødet, blå mærker og små røde pletter i huden.
- **Påvirkning af hjertet.** Capecitabin-tabletterne kan i sjældne tilfælde give kramper i blodkarrene i hjertet eller medføre andre påvirkninger af hjertet. Det kan opleves som brystsmerter, rytmeforstyrrelser eller åndenød. Får du symptomer under behandlingen, er det vigtigt, at du informerer os.

Sene eller varige bivirkninger

Strålebehandling kan medføre bivirkninger, der kommer lang tid efter, at behandlingen er afsluttet. De kan opstå 3 måneder efter sidste behandling eller flere år efter endt behandling.

- **Blære.** Du kan få trang til at lade vandet hyppigere end tidligere. Enkelte får problemer med at kontrollere vandladningen.
- **Tarm.** Dit afføringsmønster kan ændre sig, enten i form af hyppigere og tyndere afføring, eller som tendens til forstoppelse. Enkelte kan få problemer med at kontrollere afføringen. I sjældne tilfælde kan der opstå sammenvoksninger af tarmen med risiko for tarmslyng eller dannelse af kanaler mellem tarm, skede og blære.
- **Hud.** Din hud vil være mere sart og tør. Du kan få blivende pigmentforandring i det strålebehandlede område.
- **Samliv og seksualitet.** Din lyst til seksuelt samvær kan blive påvirket. Dette kan skyldes, at du er i en både fysisk og psykisk belastet situation. Der udskilles kun ubetydelige mængder kemoterapi via skedens slimhinder og gennem sæd. Du vil derfor kunne have samleje uden at skade din partner. Kemoterapi kan dog skade et foster, så du eller din partner skal bruge svangerskabsforbyggende middel som kondom, spiral eller p-piller under behandlingen og indtil 6 måneder efter behandlingens ophør.
- **Rejsning hos mænd.** Strålebehandlingen kan give anledning til problemer med rejsning hos mænd.
- **Tørhed i skeden hos kvinder.** Efter endt strålebehandling vil en del kvinder føle, at skedens størrelse og evne til at blive fugtig er anderledes end før behandlingen. Du kan føle, at det gør lidt ondt, når du genoptager det seksuelle samliv. Det er en god idé at bruge glidecreme. Ved samleje skal din partner bruge kondom, indtil slimhinden i din skede er helet op.

Fortæl os om bivirkninger

For at vi kan forebygge og behandle eventuelle bivirkninger, er det vigtigt, at du oplyser os om de gener, du oplever. Hvis du får uacceptable bivirkninger, kan du komme ud for, at vi må udsætte eller afbryde din behandling.

VÆR SÆRLIGT OPMÆRKSOM PÅ

VIGTIGT: Kontakt os i disse tilfælde

Du skal kontakte os, hvis du får:

- diarré, som ikke stoppes af Imodium inden 24 timer
- svære mavesmerter
- alvorlig kvalme og opkastninger
- brystmerter eller trykken for brystet
- feber over 38,5 grader.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Kontakt

Stråleterapien

Tlf. 97 66 15 41

Mandag – torsdag 8.00 – 15.30

Fredag 8.00 – 15.00